

G. WYMAN BURY

I. DÜNYA SAVAŞINDAN
ORTADOĞU PROJESİNE
İSLAM İMPARATORLUĞU

Pan-İslam Düşüncesinin Temelleri

DESTEK YAYINLARI: 1454

EDEBİYAT: 436

**G. WYMAN BURY / I. DÜNYA SAVAŞINDAN ORTADOĞU PROJESİNE
İSLAM İMPARATORLUĞU**

Orijinal Adı: Pan-Islam

PAN-ISLAM BY G. WYMAN BURY
MACMILLAN AND CO., LIMITED
ST. MARTIN'S STREET, LONDON 1919

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Çevirmen: Dr. Mert Akcanbaş
Kapak Tasarım: İlknur Muştı
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: 1. Baskı: Ağustos 2011

2. Baskı: Mayıs 2021

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-240-0

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkani.com

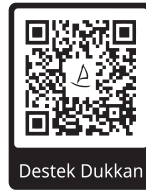
info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

www.destekmedyagrubu.com

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

G. WYMAN BURY

I. DÜNYA SAVAŞINDAN
ORTADOĞU PROJESİNE
İSLAM İMPARATORLUĞU

Pan-İslam Düşüncesinin Temelleri

Çevirmen: Dr. Mert Akcanbaş

DESTEK
Yayınları

Sevgili eşime...

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
I. BÖLÜM: Pan-İslam'ın Başlangıcı ve Anlamı.....	11
II. BÖLÜM: Pan-İslam'ın Savaştaki Etkisi.....	21
III. BÖLÜM: Pan-İslam'ın Güçlü ve Zayıf Noktaları.....	55
IV. BÖLÜM: Müslümanlar ve Misyonerler	71
V. BÖLÜM: Hoşgörü Gereksinimi.....	113

ÖNSÖZ

Bu kitabı politik, sosyal ve dini yönleri olan karmaşık bir problemi kamuoyunun daha kolay anlaması için yazdım.

Modern demokraside halka uluslararası ve ırklar arası konularda daha fazla söz hakkı verdiğinden bu tip problemlerde halkın aydınlatılmasının demokratik bir yönetim için avantaj olduğunu düşünmekteyim.

Bu kitap uluslararası ilişkileri götürmekte olan yetkililere akıl vermek için yazılmamıştır. Bu yetkililere akıl vermem gerekirse bu kitapta yazdıklarımın çok daha detaylı ancak basılı halde halka dağıtılmayacak şekilde danışmanlık vermeyi tercih ederim.

Pan-İslam bir okul kitabı veya bilimsel bir eser değildir ancak kitabımda değindiğim konular gerçekleri yansıtmaktadır. Bu kitabı yazmaya yetkin olmam, İslam dünyasında geçirdiğim yirmi beş yıllık deneyimim ve deneyimimin olmadığı Müslüman ülkeler hakkında hacılardan aldığım değerli bilgiler sayesinde.

Yaşadıklarımın pişman değilim ve kitabımda bahsedeceğim problemlere kesin bir çözüm yolu da bilmiyorum. Tek yapmak istediğim, kötüleşen sağlığım beni bu dünyadan göçe zorlamadan yaşamın merkezi haline gelmiş topraklar hakkında halka doğru bilgiler vermek ve ölümümün sonra kendini konu

hakkında uzman olarak tanıtın üçkâğıtçılar ya da fırsatçılara halkı yanlış yönlendirme şansı tanımamaktır. Sınırlı yaşamımda edindiğim deneyimler sayesinde kitabımın okuyuculara geniş bir perspektif sağlayacağını umuyorum.

G. Wyman Bury

Helouan, 27 Temmuz 1919

I. BÖLÜM

PAN-İSLAM'IN BAŞLANGICI VE ANLAMI

Şimdiye kadar Hristiyanlık ve Müslümanlık hakkında pek çok kitap yazılmıştır ve elinizdeki kitap bir teoloji eseri değildir. Kitabım ayrıca bir seyyahın “Allah’ın güzelliklerini” keşfettiği seyahatini anlattığı veya Hint tanrıçalarının sır dolu isimlerini açıkladığı bir eser de değildir.

Bu kitabı okuyan Müslüman ve Hristiyanların, birbirlerini “kâfir” veya “pagan” diye nitelendirdikleri kültür düzeyinin üstünde olduğunu umuyorum. Birbirleriyle tarih boyunca savaşmış olan bu iki rakip dine mensup insanlar bu kitabı okuduktan sonra kendilerini diğerlerine biraz daha yakın hissederlerse amacıma ulaştım demektir.

Dünya Savaşı esnasında Pan-İslam hareketleri pek çoğumuz duyduk veya gördük. Bazılarımız bu hareketi büyük tehlike, bazılarımız ise uyduruk bir politik yaklaşım olarak tanımladık. Ancak gerçek Pan-İslam, Müslüman halkların kendi kültür ve kaynaklarını sömüren yabancılara gösterdiği protestodan başka bir şey değildir.

Pan-İslam isminden anlaşılacağı gibi tüm dünyadaki Müslüman halkları ırklarına bakılmaksızın İslam şemsiyesi altında toplama hareketidir. Sıradan insanlar için İslam’daki etik kurallar ve idealler Hristiyanlıkta olanlardan daha kolay yerine

getirilebilecek cinstendirler. Erişilmesi zor kuralların mı yoksa pratik ve kolay olanların mı daha iyi olduğunu tartışmak bu kitabın amacı değildir ancak kolay erişilebilen etik standartları, günde beş vakit namaz ile sağladığı fiziksel ve ruhsal disiplini açısından İslam, insanların günlük yaşamlarında Hristiyanlıktan çok daha fazla yer tutmaktadır. Dolayısıyla Pan-İslam sadece manevi içerik taşımaz, günlük yaşamda da uygulamaları vardır. Bu gerçeğin Müslüman toplumlarda seküler konularda bile göz önüne alınması gerekir.

Pan-İslam yeni bir şey değildir ve Hicret'ten beri vardır. O zamanlar bu hareket Müslümanları bir arada tutarak onları yok etmeye çalışan pagan Araplara karşı beraber mücadelelerini sağlamıştır. Batı devletleri taç giyme törenlerinde Yahudileri öldürme yarışları yaparlarken, Abbasi halifeleri her ırktan insanı Bağdat'ta toplayarak sanat, edebiyat ve eğitim konularında tüm diğer ülkeleri geride bırakmışlardır.

Eski çağlarda Müslümanlar kendilerine zarar verilmedikçe Pan-İslam hareketini ortaya koymamışlardır. Şimdi bile Hristiyan misyonerlerin etki alanları dışında yaşayan Müslüman gruplar tek başına seyahat eden tanımadıkları bir Hristiyan yolcuyla yakından tanıyarak güvenmedikleri pek çok Müslüman yolcudan çok daha makbul tutar ve ona konukseverlik gösterirler.

Şimdiye kadar Pan-İslam, Müslüman olmayan ülkelerin baskı ve saldırılarına karşı Müslümanların karşı atağı olarak gelişmiş ve siyasi bir deha olan II. Abdülhamit'in ellerinde kurumsallaşmıştır. Batılılar tarafından "lanetlenen" bu padişahın Pan-İslam hareketi için yaptıkları son zamanlarda öne çıkan bazı yeni Pan-İslamistler tarafından gölgelenmektedir.

Bazı Batılı bilimadamları Pan-İslam hareketin Hindistan'daki acımasız sultanlardan biri tarafından icat edildiğini ve bu

şahsın fikirlerinin II. Abdülhamit'e ilham verdiğini anlatırlar. Gerçeklerin bu tip hurafelerle inkârı 1914 yılından sonra Batı dünyasında terk edilmiştir. Abdülhamit, Ermeni problemi ve diğer içişleri konularında Hıristiyan devletlerinin baskılarına karşı Pan-İslam hareketini diplomatik zekâsıyla çok etkin bir silah olarak kullanmıştır.

Büyük Britanya İmparatorluğu sömürdüğü geniş Müslüman nüfus nedeniyle Abdülhamit'in silahının hedefindedir.

Ortadoğu ile ilgilenen İngilizler son yirmi yıldır Pan-İslam hareketi sayesinde adeta bıçak sırtında oturmaktadırlar. Örneğin Yemen'de Türklere karşı ayaklanan kabileler Türk askerleriyle savaşırken, sınırlarının Aden tarafında kalan komşuları hâlâ Türk halife adına hutbe okumakta ve sultanın “kara ve denizlerde muzaffer olması” için dua etmektedirler.

Aslında bu hareketin önem kazanması uluslararası entrikalar sayesinde olmuştur ve Pan-İslam'ı dünya sahnesine yine bir Hıristiyan ülke taşımıştır. Önce İstanbul Hükümeti'ne Alman silahları ve Alman askeri eğitimi verilmiştir. Sonra ünlü “Cermen Mr. William” ve oğulları Ortadoğu'da büyük bir reklam kampanyası başlatmışlardır. Pek çoğumuz Kayser'in Selahattin Eyyübî'nin mezarını ziyaretini ve mezara bıraktığı zevksiz çelenk üstündeki kurdeleye yazılı “Frankların İmparatoru'ndan Eyyubilerin İmparatoru'na saygılarımla” yazısını hatırlarız.

Bu zeki hacı kendini Kutsal Topraklardaki Amerikan misyonerlerine sempatik göstermiş ve küçük fakat seçkin bir misyoner grubuna Kutsal Sepulchre Kilisesi'nde vaaz vermiştir. Kayser daha sonra Müslüman gruplara da barışçıl ve inançlı bir Müslüman asker kimliği ile kendini tanıtmıştır. Augusta Victoria kayserinin kutsal Zeytindağı'nda yaptırdığı kimsesizlerin evinin tepesinde kurulu ve Hayfa ile sinyalleşmeyi sağlayan fener ve dış duvarlarındaki mazgal delikleri neden yapılmıştır

o zamanlar bilinmemektedir ancak ileride çok işe yarayacaklardır. İngiliz-Mısır yetkililerince haritalar sağlanarak yardım edilen Alman bilimadamları Sina Çölü'ndeki kuyuları ve seyahat güzergâhlarını da bilimsel amaçlarla tetkik etmişlerdir.

Diğer taraftan Filistin'deki Cermen varlığı kendini diğer bölgelerden daha belirgin olarak göstermektedir. Örneğin Hayfa'daki Alman konsolosu kültür ve diplomasi etkinlikleriyle ünlü, Arapça, Türkçe, İngilizce ve Fransızca konuşan bir entelektüeldir. Bu değerli diplomat bölgedeki kahveleri sıkça ziyaret ederek Araplarla arkadaşlık kurar ve Müttefikler aleyhine propaganda yapar. Diğer taraftan Alman asıllı eski Amerikan konsolosu, Hayfa-Şam demiryolu projesini işlevsiz hale getirdikten sonra Alman tabiiyetine geçmiştir. Belçika'nın konsolos yardımcısı aynı zamanda Mısır Hıdivliği Posta Servisi'nin bölgedeki temsilcisidir. Bu sadık hizmetkârımız Türkler karşımıza dikildiğinde Belçika ve İngiliz bayraklarını bir yana atarak hızlı bir Pan-İslamist olmuştur.

Bölgede yerel emirler vasıtasıyla anti-Hıristiyan hatta anti-İngiliz propaganda yapan Müslüman din adamları ve savaş öncesi Sina demiryolu için malzeme toplayan Alman Hicaz Demiryolları müdürünün de rolleri önemlidir. Bu şahsın Türkler gelmeden önce ithal ederek Yahudi Teknik Okulu'nda muhafaza ettiği büyük miktarda patlayıcı Hayfa'da daha önce panik yaratmıştır. Alman Konsolosluğu'nun bölgedeki etkinliği dikkatini çekse de bölgedeki konsolosumuz patlayıcı ithalatını rapor etmek gereği bile görmemiştir.

Mısır Hıdivliği Posta Servisi'nin Cidde temsilciliği, 1912 yılında oraya gittiğimde Alman ve Alman taraftarı Hollandalıların yuvası haline gelmişti. Savaşın başında çok aktif olan bu adamlar Cidde'nin ablukamız ve topçularımız karşısında düşmesinden biraz önce bölgeyi terk etmişlerdir. Yemen'deki en

büyük liman olan Hudeyde ise Almanlar için tam bir av sahasıydı. Hudeyde Amerikan konsolosu da zaten Alman asıllıydı.

Kutsal gücün tekellerinde olduğunu ve sadece kendilerini destekleyeceğine inanan insanlar kutsal savaşta başarılı olmak için ellerinden geleni yaptılar.

Osmanlı İmparatorluğu'nu dolayısıyla halifeliği sona erdiren dünyadaki tüm komploları ve kaçınılmaz olayları anlayabilmek için Osmanlı hilafetine kısaca bir bakmalıyız.

Osmanlı Türkleri, Müslüman dünyanın çoğunluğu gibi Sami ırkından değildirler. Rivayete göre Türkler Yasef'in oğullarından türemişlerdir. Osmanlı Türkleri pek çok kişinin Tatar diye tanımladığı Türk-Moğol karışımı bir ırktır. Türk dili Arapça harflerle yazılsa da Moğolcaya yakın bir lisandır ve Arapça kelimelerin Türkler tarafından okunuşları Araplar tarafından anlaşılamayacak kadar değişiktir. Türkler pek Arapça öğrenmezler hatta Hindistan'da Hindu konuşan İngiliz sayısı Arabistan'da Arapça konuşan Türklerin sayısından fazladır denilebilir.

Moğolistan kendilerine dar gelmeye başladığında Türkler batıya doğru göçlerine başlamışlardır. MS 552 yılında Moğol hükümlerini yıkarak şimdiki Doğu Türkistan'da ilk Türk devleti kurulmuştur.

İslam'ın doğuş yıllarında (MÖ 632) Türkler ve Moğollar Hazar ülkelerini ele geçirmek için birbirleriyle mücadele eden iki kurt sürüsü gibidirler. Bu kurtlar bazen ortak düşmanlarına karşı omuz omuza verirler bazen de ganimet paylaşımı için birbirleriyle çarpışırlar. Bu nedenle Türkleri Merv, Hiva, Semerkant, Kabil ve Buhara gibi değişik bölgelerde bulmak mümkündür. Türk ırkı kesinlikle Anadolu ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'daki topraklarıyla sınırlı bir halk değildir. Bu ırk Avrupa'dan Çin'e, Rusya'nın derinliklerine ve Afganistan'a kadar pek çok bölgede yaşar.

Bizim genelde Türk deyince aklımıza gelen Osmanlı Türklerine gelirsek bu insanlar demir döküm işlerinde ve yaratıcılıkta Moğollardan daha üstündürler ve İslam'ı inanç olarak kabul ederek Şamanizm'den uzaklaşmışlardır. Türkler İslamiyet sayesinde medeniyet açısından Moğolların çok ötesine gitmişlerdir. Araplar Türk kitleleri halifenin ordularına davet etmişlerdir. Selçuklu isimli yakın akrabaları Anadolu'da hüküm sürerken Moğollardan kaçan Türk gruplar Selçuklu sultanına sığınmışlar ve Selçuklular tarafında Moğollara karşı savaşmışlardır.

1300 yılında Selçuklu Devleti, Moğollara yenilerek ortadan kalkmıştır. Yerleşim peşinde olmayan ve gayesi saldırı, yıkım ve ganimet olan Moğollar Anadolu'dan doğuya çekilmişlerdir. İşte tam bu sıralarda Osmanlı Devleti I. Osman tarafından İznik civarında kurulmuş ve büyük bir dirençle karşılaşmadan büyümeye devam etmiştir. 1517 yılında I. Selim tarafından Ortadoğu'da yayılan Osmanlı Devleti, I. Süleyman zamanında Viyana kapılarına dayanmıştır. İmparatorluk en üst noktasında Almanyadan İran'a, Arabistan'dan Atlantik Okyanusu'na ulaşacak boyutlara gelmiştir.

Koruması altında sanat, bilim ve edebiyatın güven içinde geliştiği Arap halifeliği uzun süre önce içinde şimdiki savaşlarda bile görülmeyen vahşet ve entrikayla Türkler tarafından kendi kanında boğulmuştur.

Abbasilerin son dönemlerinde halifelerin zaferleri azalırken devlet içinde Sünni ve Şii çatışmaları artmış ve 1258 yılında Bağdat'ta büyük bir isyan çıkmıştır. Zor durumda olan Abbasi halifesi büyük bir hata yaparak Moğollardan yardım istemiştir. Dini fanatizm o zamanlar bile şimdi İngiltere ile Modern Hun Devleti ya da Türkiye arasında görülen birbirlerine karşı düşmanımın düşmanı benim dostumdur stratejisini kullanmayı gerektirmektedir. Ancak Abbasi halifesinin başvurduğu

kişi acımasız Moğol Hükümdarı Hülagü Han'dır. Bağdat'a uzun süredir göz koyan bu acımasız hükümdar halifeyi Bağdat yakınlarında bir yere dostluk anlaşması için davet etmiş ve daveti kabul eden halife ve adamlarını kılıçtan geçirmiştir. Bağdat'ta yağma için bir ay müddet tanınmış ve bu süre içinde 1.800.000 insan Moğollarca katledilmiştir.

Bağdat'ın Moğollarca işgali sonucu halifelik Mısır'a taşınmış ve Yavuz Sultan Selim bu unvanı fetih yoluyla alana kadar zar zor hayatta kalmayı başarmıştır. O tarihten bugüne kadar halifelik Osmanlı ailesinde babadan oğula geçmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu, Kanuni Sultan Süleyman'la zaferlerinin zirvesine çıkmış ve daha sonra gerileme dönemi başlamıştır. Türkler genelde komşu topraklarda görülen iç karışıklıklar ve felaketleri fırsata dönüştürerek imparatorluklarını genişletmişlerdir. Aslında iyi bir idari sistemle bu fetih yolu herhangi bir devleti büyütmek için en ideal yöntemdir ancak Türklerde idari kapasite zayıftır. Diğer taraftan bakıldığında Türkler çok dini bütün bir Müslüman millet değildirler. Abdülhamit gibi dindar bir padişahı tahttan indiren partinin ise dinle ilgisi yoktur. Bu barbarlar neredeyse totemist günlerindeki "bozkurt"a tapmaktadırlar. Güçlerine bakmadan kendilerini fatihler gibi gören bu grup, Türklerin kurdukları tüm imparatorlukları nasıl kaybettiklerini tüm dünyaya göstermektedirler.

Eğer Türkler ve Moğollar tarihlerinde hanedanlık kültürünü geliştirebilmiş ve uzun vadeli politikalar izleyebilmiş olsalardı, günümüzde doğu yarımkürenin büyük kısmını kontrol edebilirlerdi. Biz Batılılar Osmanlı İmparatorluğu'nun ulaştığı yüksek kültür düzeyine şahit olduk, Marco Polo Kubilay Han'ın Çin İmparatorluğu'ndaki gelişim düzeyini yazdı ve kuşkusuz Moğollar Hindistan'da büyük izler bıraktılar. Ancak bu milletlerin kanlarında taşıdıkları "kurt genleri" onları, evcilleştirilen

bir kurt yavrusu büyüdüğünde nasıl şişmanlayıp dejenere olursa, lüks ve servet içinde yozlaştırdı. Bu milletlerin tartışmasız üstün askeri kabiliyetleri refah seviyesi arttıkça düştü ve yaratıcılık kabiliyetleri az olan bu milletler barış ve bilimin yeşerebileceği ortamlar yaratamadılar. Dolayısıyla bu milletlerin yarattığı her imparatorluk fetihlerin yapılabileceği son noktaya kadar büyüdü ve sonra gerileyerek yıkıldı.

Bir Türk kendi ırkı dışında başka ırkları yönetmemesi gereken bir insandır. Türkler kurtlara benzerler ve yanındakilere hiç beklenmedik zamanlarda acımasızca saldırıp yok edebilirler. Yaşamımda bulunduğu koşullar içinde medeni, insani ve kültürlü pek çok Türk'le karşılaştım, ayrıca hayvanat bahçelerinde uysal pek çok kurt da gördüm. Ancak hayvanat bahçelerinde uysal duran kurtların gruplar halinde yaşadığı bir ormanda onlara hiçbir zaman güvenmem. Osmanlı Devleti'nde uzun süre geçirmiş bir diplomat, Türkleri bana şöyle tanımlamıştır: "Bir Türk zamanı gelene kadar uysal ve kültürlü biri olarak davranabilir ancak zamanı geldiğinde seni paramparça eder ve üstüne çıkarak dans etmekten zevk alır." Örneğin Haçlı Seferleri'ne neden olan Selçukluların acımasızlıklarıdır. Selçuklular öncesi Filistin'i yöneten Araplar hoşgörölü ve adil kişilerdir. Halife Hz. Ömer Kudüs'e fatih olarak girdiğinde Hıristiyan ve diğer dinlerden olanlara ve eserlerine gösterdiği saygı ile bilinir.

Dünya Savaşı öncesi Osmanlı İmparatorluğu zaten yıkılmak üzeredir çünkü bu ırkın fethedebileceği topraklar tükenmiştir. Kendi sınırları içine çekilmesini bilmeyen bu ırk bağımsız bir devlet olarak yaşama hakkını kaybedecektir.

Dünya Savaşı başladığında Türkiye Avrupa'da pek az toprak sahibidir, Mısır'daki hükümranlığı sadece kâğıt üstündedir ve her ne kadar mutsuz olsalar da Araplar henüz ayaklanmaya başlamamışlardır. Yerel Türk yöneticilerin Arapları yönetmek

için son zamanlarda uyguladıkları politikalar, Araplarca zafiyet olarak görülmektedir.

Türkler içgüdüsel olarak aradıkları gücü Almanlarda bulmuşlar ve kokuşmuş bir hükümetle “Goeben” ve “Breslau” savaş gemilerini emellerine alet ederek en yakın Batılı dostlarına savaş açmışlardır.

Savaş içinde Türklerin “cihat” ilan etmesi kaçınılmazdır. Cihat Türklerin sömürdükleri Arapları Batılılardan uzak tutmak için kullanmaları gerekli son silahlarıdır. Bir sonraki bölümde Türklerin nasıl “cihat” ettiklerini göreceğiz.